خبر

صادرات خاک کشاورزی ممنوع شد

● **ایسنا:** درحالی‌که خاک کشاورزی از کالاهای ممنوعه صادراتی بوده که بعضا از برخی کالاهای استراتژیک هم مهم‌تر است و جزو منافع ملی به شمار می‌رود، سال گذشته به کشورهای دیگر رفت، اما نه قاچاقی و شبانه بلکه رسمی و قانونی! مدت‌هاست که ممنوعیت صادرات خاک کشاورزی از سوی مسوولان مورد تاکید قرار گرفته و اعلام شده است اما سال گذشته این منبع پایه تولید محصولات کشاورزی، از طریق مبادی رسمی به کشورهای مختلف رفت تا کشت و زرع آنها را توسعه دهد. گرچه صادرات خاک برای صادرکنندگان که تنها به فکر سود بوده و منافع ملی را در نظر نمی‌گیرند، راحت‌ترین و پرسودترین نوع صادرات است اما جای سوال است که با وجود ممنوعیت صادرات خاک کشاورزی، کدام مرجع یا نهادی به صدور منابع پایه کشور مجوز داده و مهر تایید زده است؟ همچنین با وجود اعلام ممنوعیت به گمرک کشور، چگونه از مبادی رسمی مانند گمرک شهید رجایی بندرعباس خاک کشاورزی صادر شده است؟ سیدرحیم سجادی - معاون آب، خاک و صنایع وزارت جهاد کشاورزی - دراین‌باره به ایسنا گفت: برای حفظ منابع پایه کشاورزی، خاک خروج خاک‌های زراعی و مرتعی از کشور از دو سال گذشته ممنوع شده است. گرچه صادرات خاک برای صادرکنندگان که تنها به فکر سود بوده و منافع ملی را در نظر نمی‌گیرند، راحت‌ترین و پرسودترین نوع صادرات است اما جای سوال است که با وجود ممنوعیت صادرات خاک کشاورزی، کدام مرجع یا نهادی به صدور منابع پایه کشور مجوز داده و مهر تایید زده است؟ همچنین با وجود اعلام ممنوعیت به گمرک کشور، چگونه از مبادی رسمی مانند گمرک شهید رجایی بندرعباس خاک کشاورزی صادر شده است؟

ادامه از صفحه اول

با کدام استناد؟

۴-شرایط ایجابی داوطلبان عضویت در شورای شهر در ماده ۲۶ اصلاحی قانون مربوطه آمده و عبارت است از تابعیت ایران، ۲۵ سال سن، اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت‌مطلقه‌فقیه، ابراز وفاداری به قانون اساسی و بالاخره دارا بودن دیپلم یا فوق‌دیپلم، برحسب تعداد جمعیت شهر محل انتخاب. شرایط سلبی یا آنچه موجب محرومیت از حق انتخاب‌شدن می‌شود، در ماده ۲۹ قانون در ۱۱ بند برشمرده شده و این موارد، شامل کسانی است که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش موثر و فعالی داشته‌اند. به تشخیص مرجع ذی‌صلاح، کسانی که به جرم غصب اموال عمومی محکوم شده‌اند، وابستگان تشکیلاتی به احزاب، سازمان‌ها و گروه‌هایی که غیرقانونی بودن آنها از طرف مراجع صالحه اعلام شده باشد، کسانی که به جرم اقدام بر ضد جمهوری اسلامی محکوم شده‌اند، محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالحه قضایی، محکومین به حدود شرعی، محکومین به خیانت و کلاهبرداری و غصب اموال دیگران به حکم محاکم صالحه قضایی، مشهوران به فساد و متجاهران به فسق، قاچاقچیان موادمخدر و معتادان به این مواد، مهجوران و کسانی که به حکم دادگاه، مشمول اصل ۴۹ قانون اساسی باشند و بالاخره وابستگان به رژیم گذشته است. ملاحظه می‌شود در تمامی موارد، مساله دخالت مراجع قضایی صالح، تصریح شده و نمی‌توان بدون وجود نظر قضایی، کسی را از عضویت در شوراها محروم کرد. البته در بندهای الف و ج ماده ۲۹، به اعلام مراجع صالحه نیز اشاره شده که لاجرم باید آن را محمول بر نظر قضایی محکمه صالحه دانست. درخصوص بند «ک» همین ماده که به وابستگان رژیم گذشته اشاره دارد، تصور نمی‌رود علت مردودیت اعلام شده، این مورد یا موارد مندرج در بندهای «هـ» «ط» و «ی» یعنی شهرت به فساد و فسق، اعتیاد و قاچاق موادمخدر یا هجر و مشمول «عفو ۴۹» بودن، باشد.

۵- در قانون، چیزی به اسم عضویت در ستاد کسی نداریم و چنین عضویتی فی‌حدنفسه و بدون وجود نظر قضایی، جرم تلقی نمی‌شود، مضافا اینکه افراد موردنظر، در زمانی در ستادهای اشخاص مورد بحث حضور داشته‌اند که هنوز حرف و نقلی در مورد آنها مطرح نشده بود و پس از انجام انتخابات، این ستادها تعطیل شدند و زمانی که مسایل مورد نظر هیات محترم نظارت پیش آمد، این افراد عضویتی در ستادی نداشته‌اند. به‌عبارت دیگر اولا فرض اینکه عضویت در ستادی، واجد اشکالی می‌بود (که این خود بحث جداگانه‌ای دارد) در زمان وقوع حوادثی که بعدها به تبعات سیاسی منجر شد، این افراد نقشی نداشتند. ثانیا مساله توبه مقوله‌ای است که الف) اگر در امور عبادی و شخصی باشد، امری است صرفا بین فرد مکلف و خداوند و هیچ نمود خارجی ندارد و اثر خارجی بر آن مترتب نیست. ب) اگر در اموری باشد که قانونا جرم است باید به وسیله قاضی، احراز شود. احراز این امر به وسیله قاضی، ناچار مستلزم آن است که پیشتر جرمی واقع شده و اثبات شده باشد و سپس مجرم یا محکوم‌علیه توبه کند و قاضی توبه او را بپذیرد. در این مورد با هیچ‌یک از این حالات مواجه نیستیم و صرف حضور در یک ستاد انتخاباتی که در زمان این حضور امر مباحی بوده، نمی‌تواند باعث ترتب آثار کیفری و محرومیت از حقوق شود، آن هم بدون حکم دادگاه.

۶- در مورد داوطلبان انتخابات ریاست‌جمهوری مرجع رسیدگی به صلاحیت، ممکن است بگوید ما با اصل ۱۱۵ قانون اساسی و مبهمات آن روبه‌رو هستیم و در عین حال نمی‌توانیم موضوع رسیدگی به صلاحیت و اعلام کاندیداهای مورد قبول را معطل و معوق بگذاریم و ناچار باید وضع کاندیداها را به همین مبهمات به نحوی از انحاء منطبق کنیم. شاید چنین اعلامی قانع‌کننده نباشد اما قابل توجیه است (بگذریم از اینکه در این مورد هم، صرفا باید مساله انطباق وضعیت کاندیداها با اجزای اصل ۱۱۵ مطرح باشد نه مثلا «رعایت مصالح» که احراز آن در صلاحیت شورای نگهبان نیست) اما در مورد داوطلبان شورای شهر چنین عذر و توجیهی هم وجود ندارد زیرا به شرح پیش‌گفته، قانونگذاری شرایط ایجابی و سلبی را به تفصیل برشمرده و از عبارات قانون، مرجع تشخیص را هم می‌توان استنباط کرد. والله اعلم

رییس بانک مرکزی:

تا این حد؛ توان کاهش «تورم» داشتیم

عکس: محمدعلی مریزاد

شرق: بیست‌وسومین همایش سیاست‌های پولی و ارزی که قرار بود با شعار «ارایه آخرین آمارهای اقتصادی» برگزار شود، بیش از چند شاخص تکراری حرف زیادی برای گفتن نداشت. رییس کل بانک مرکزی تورم ۳۰/۵درصدی و رشد نقدینگی ۳۰/۸درصدی سال گذشته را که بارها اعلام کرده بود، این‌بار نیز چاشنی سخنانش کرد تا اینکه به چند اعتراف رسید. اینکه او به‌عنوان رییس کل بانک مرکزی «خیلی دوست دارد نقدینگی را کنترل کند» و اینکه «بیش از این توان کنترل تورم را ندارد» از جملاتی بود که مدت‌هاست مردم کوچه و خیابان هم به آن رسیده‌اند.

کلی‌گویی و تکرار سخنان گذشته رویه بهمنی است و آن زمان که او در حاشیه همایش گرفتار سوالات خبرنگاران شد، با گفتن اینکه «سیاسی‌کاری بلد نیستم» از پاسخ به سوال طفره رفت؛ گو اینکه او یکی از اعضای کابینه است و اتفاقا فردی سیاستزده چرا که به بسیاری از خواست‌های دولت تن داد و اصول اقتصادی را زیر پا فشرد. نقدینگی ۴۶۴هزارمیلیاردتومانی و تورم ۳۰/۵درصدی بخش مهمی از تبعیت این فرد اقتصادی از سیاسیون است.

وزیر اقتصاد هم مشابه رییس کل سخن گفت با این تفاوت که حسینی، سخنان خوبی از وضعیت اقتصاد جهانی به گوش حاضران رساند که پر از آمار و ارقام بود در حالی‌که سخنان او خالی از آمار کشور خودش بود. تنها آماری که او ارایه کرد مربوط به بورس بود که تحت‌تاثیر کاهش ارزش پول ملی روندی صعودی یافته و تا زمانی که برابر با کاهش ارزش ریال رشد نکرده باشد، همچنان روند آن صعودی خواهد بود. البته او در آخر به «تکانه‌های ارزی» هم بالید چراکه موجب رشد کشاورزی و معدن شده است.

نقدینگی‌خواهی دوبرابر شده

وقتی که محمود بهمنی به سراغ تریبون رفت، مانند همه مسوولان، سال ۹۱ را سال سخت و دشواری برای اقتصاد ایران دانست. او یکی از مشکلات اقتصادی را نقدینگی دانست و گفت: «ما خیلی دوست داریم نقدینگی را مهار کنیم اما در شرایط فعلی نقدینگی‌خواهی جامعه دوبرابر شده است زیرا نرخ ارز از ۱۲۲۶ تومان به ۲۴۰۰ و ۲۶۰۰ تومان افزایش پیدا کرده است. به تبع این واحدهای تولیدی و اقتصادی نقدینگی بیشتری را می‌طلبند تا بتوانند سطح تولید خود را حفظ کنند و اگر این نقدینگی به آنها داده نشود، ناچارند تولید را کاهش دهند.»

نقدینگی۴۶۴هزارمیلیاردتومان

بهمنی با بیان اینکه نقدینگی با ۳۰/۸درصد به ۴۶۴هزارمیلیاردتومان رسیده، گفت: «البته پیش‌بینی ما حدود ۴۰ درصد بود که با تمهیداتی که انجام دادیم هم‌چون پیش‌فروش ۹ میلیون سکه و تحویل پنج میلیون آن و همچنین انتشار ۴۱هزارمیلیارد ریال اوراق توانستیم درصدی از آن را خنثی کنیم. همچنین بخشی از آن بدهکاری‌های جاری بانک‌ها بود که توانستیم آن را در سال گذشته به صفر برسانیم و این موجب شد نقدینگی مقداری کاهش پیدا کند.»

تورم خیلی بالاست

وی با بیان اینکه «تورم ما ۳۰/۵درصدی است که این خیلی بالاست»، گفت: «اما چه‌کار کنیم؛ ولی با تمام این وجود ما سعی‌مان را بر کاهش میزان تورم انجام دادیم اما تا این حد توان داشتیم. البته از ابتدای امسال با توجه به کاهش دوهزارمیلیاردریالی نقدینگی نسبت به سال گذشته توانسته‌ایم ۱/۹درصد کاهش نقدینگی داشته باشیم.»

رییس بانک مرکزی به پرداخت ۱۹۵۶میلیاردریال تسهیلات در سال گذشته اشاره کرد و گفت: سعی کرده‌ایم ۳۷/۱درصد این تسهیلات را به بخش تولید تزریق کنیم و بر آن نیز نظارت داشته باشیم.» رییس کل بانک مرکزی با بیان اینکه تورم ما تنها ناشی از نقدینگی نیست، گفت: «همه خوب می‌دانیم که نقدینگی ناشی از تقاضاها و فشار هزینه‌هاست همچنین افزایش هزینه‌های تولید و دستمزدها و از سوی دیگر کاهش تولید و عرضه کالا از عوامل تورمی می‌تواند باشد و تحریم‌ها نیز بر آن تاثیرگذار است.»

بخشی از تورم به خاطر ارز است

بهمنی افزود: «در زمانی که ما می‌بینیم تمام ارزی که در شش‌ماهه سال ۹۱ پرداخت شده تماما با نرخ مرجع بوده و کالاهایی که وارد شده یا تولید شده است با قیمت ارز مبادله‌ای به فروش می‌رسد می‌توان به این نتیجه رسید که مقداری از این تورم ناشی از گرانفروشی است و نه گرانی کالا و عده‌ای از این فرصت دونرخی و سه‌نرخی شدن ارز استفاده کرده و قیمت‌ها را اضافه کرده‌اند که ما برای کنترل آن برنامه‌هایی داریم.»

وی با بیان اینکه بدهی خارجی ما در سال گذشته از ۱۷/۳میلیون‌دلار به ۷/۲میلیون‌دلار رسیده است، گفت: «ما توانسته‌ایم ۱۰میلیون‌دلار بدهی خارجی خود را پرداخت کنیم و این می‌تواند ذخیره خوبی برای تولید ما باشد.»

رشد ۲۷/۳درصدی پایه پولی

بهمنی گفت: «متاسفانه پایه پولی ما ۲۷/۳درصد افزایش یافته که به نسبت سال قبل که ۱۱/۴درصد بوده، ۱۵/۸درصد افزایش داشته‌ایم.»

حسینی، وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: «تورم در کشورها در سال ۲۰۱۳ تغییر چندانی نخواهد داشت و ثبات نسبی نرخ تورم را شاهد خواهیم بود.» سید شمس‌الدین حسینی افزود: «سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ میلادی سال‌هایی است که کندی رشد اقتصاد جهانی در آن ادامه دارد و بهترین عملکرد و پیش‌بینی‌های رشد برای شرکای تجاری ما یعنی چین و هند ثبت شده است.»

او با بیان اینکه «پیش‌بینی می‌شود تورم در سال ۲۰۱۳ در آمریکا ۲/۱، اروپا ۲/۵، چین کمی بیشتر از سه و در هند ۱۱ درصد باشد»، گفت: «پیش‌بینی می‌شود نرخ بیکاری در آمریکا در سال ۲۰۱۳، ۷/۵درصد تقریبا مساوی با سال ۲۰۱۲، در اسپانیا ۲۶/۵درصد و پیش‌بینی‌هایی برای سایر کشورها صورت گرفته که نگرانی‌هایی را در پی دارد.» وی با بیان اینکه «در چند سال گذشته موج تحریم‌ها از حوزه‌های علم و فناوری گرفته تا تحریم بانک‌های تجاری ایران را شاهد بوده‌ایم، گفت: «صندوق بین‌المللی پول اعداد ۳/۲درصد و ۳/۳درصد و بانک جهانی ارقام ۲/۳درصد و ۲/۴درصد برای رشد اقتصاد جهانی در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ را اعلام و پیش‌بینی کردند.»

دلایل کاهش درآمدهای ارزی

حسینی با بیان اینکه «تحریم از چند مسیر بر عرضه ارز اثر گذاشت»، گفت: «کاهش درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت و میعانات سبب کاهش عرضه ارز شده و این امر به دنبال محدودیت در نقل و انتقال، تبدیل و تاخیر در وصول درآمدهای نفتی تشدید شد و در بخش صادرات پتروشیمی نیز کم‌وبیش چنین حالتی حکمفرما شد.»

اقدامات ارزی دولت

حسینی با بیان اینکه تکانه‌های ارزی بهمن ۹۰ و شهریور ۹۱ در چنین فضایی ایجاد شد و در راستای مقابله با این وضعیت و مدیریت بازار ارز مجموعه سیاست‌هایی اتخاذ شد، توضیح داد: «کالاهای اساسی و دارو و تجهیزات پزشکی خاص جزو گروه یک و دو قرار گرفتند و چون جزو نیازهای ضروری و معیشتی مردم بودند قرار شد با همان نرخ ارز محاسباتی بودجه (ارز مرجع) توسط بانک مرکزی و با معرفی وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت بهداشت تامین شوند و دسته دوم کالاهای گروه سه تا ۹ هستند که به‌تدریج تحت پوشش مرکز مبادله ارزی که یک بازار مدیریت‌شده بانکی با محوریت بانک مرکزی است و به مثابه سازوکاری برای پوشش تقاضای معاملاتی و احتیاطی ارز است، قرار گیرد.»

وزیر امور اقتصادی و دارایی ساماندهی بازار غیرمتشکل ارز، بالا بردن ریسک معاملات در بازار غیررسمی و راه‌اندازی پورتال ارزی را از دیگر گام‌های برداشته‌شده عنوان کرد.

تکانه‌های ارزی، کشاورزی را رشد داد

حسینی با بیان اینکه البته نباید از نظر دور داشت که به دنبال همین تکانه‌های ارزی، رقابت‌مندی و صادرات محصولات کشاورزی، معدنی، خدمات، گردشگری و صنایع غیروابسته به واردات افزایش یافت گفت: واردات کل به‌رغم افزایش واردات کالاهای اساسی برای تقویت ذخایر مربوط کاهش یافت و سبب شد که سرانجام در مقابل ۵۳میلیارددلار واردات، صادرات غیرنفتی با احتساب میعانات گازی به ۴۱/۳میلیارددلار برسد. درواقع مابه‌التفاوت یا کسری صادرات غیرنفتی با واردات کل از بیش از ۱۸میلیارددلار در سال ۹۰ به ۱۲میلیارددلار در سال ۹۱ تقلیل یابد این امر یک بهبود در تراز تجاری محسوب می‌شود. وی با بیان اینکه تولید گاز طبیعی در سال ۹۱ افزایش داشته و در کل تراز صادرات -واردات گاز مثبت شد، گفت: در حوزه نفت خام به‌دلیل کاهش اجباری صادرات به‌رغم وجود ظرفیت فنی تولید با کاهش حدود یک‌میلیون بشکه در روز مواجه شدیم لیکن در بخش میعانات گازی تولید عملی افزایش یافته است. وی با بیان اینکه مستقل از رشد ۴۷درصد شاخص کل، شاخص صنعت ۵۹درصد در سال ۹۱ نسبت به سال ۹۰ رشد داشته، گفت: این عدد برای ۵۰ شرکت برتر بورس حدود ۳۰درصد بوده است. همچنین به‌رغم افزایش ۰/۸درصدی نرخ مشارکت در بازار کار که به ۳۷/۷درصد در سال ۹۱ رسیده، نرخ بیکاری تقریبا با کاهشی اندک به ۱۲/۲درصد در سال ۹۱ رسیده است.

بهمنی: اعتقادی به واگذاری تعیین نرخ ارز به شورای پول و اعتبار نداریم زیرا کارها و تصمیمات بانک مرکزی محرمانه است. اگر قرار باشد هر هفته اتفاقات موضوعات مطرح شورای پول و اعتبار را به مجلس گزارش دهیم از نظر اصولی صحیح نیست. ضمن اینکه تعیین نرخ ارز از اختیارات بانک مرکزی است و از ابتدای تاسیس بانک مرکزی جزو سیاست‌های ارزی بانک مرکزی بوده و در تمام دنیا نیز بانک‌های مرکزی در این مورد نظر می‌دهند.

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: تکانه‌ها یا جهش قیمتی در حوزه کالاها و خدمات در ماه‌های پایانی سال ۹۰ و شهریور و ماه‌های آغازین پاییز سال ۹۱ به‌دنبال تکانه‌های ارزی در ماه‌های نزدیک آنها حادث شده است. ضمن اینکه تجربه تاریخی اقتصاد ایران حکایت از آن دارد که هر گاه تکانه‌های ارزی با رشد بالای نقدینگی همراه شوند، تورم در سطح بالاتری از روند مزمن و ساختاری آن در اقتصاد ایران بروز می‌کند، به‌طور مثال تجربه سال ۷۳ نشان می‌داد که رشد ۴۸درصدی نرخ ارز همراه با رشد ۲۸/۵درصدی نقدینگی، تورم ۳۵درصدی را در پی داشت. کما اینکه رشد ۵۱/۳درصدی نرخ ارز در سال ۷۴ همراه با رشد ۳۷/۶درصدی نقدینگی در سال ۷۴، تورم ۴۹/۶درصدی را به همراه داشت.

بعد از اتمام همایش، حسینی و بهمنی در حاشیه نیز سخنانی گفتند. مهم‌ترین نکته‌ای که بهمنی در حاشیه این همایش گفت، به مصوبه اخیر مجلس باز می‌گردد که تعیین نرخ ارز را به شورای پول و اعتبار سپرد. او گفت: «اعتقادی به واگذاری تعیین نرخ ارز به شورای پول و اعتبار نداریم زیرا کارها و تصمیمات بانک مرکزی محرمانه است. اگر قرار باشد هر هفته اتفاقات موضوعات مطرح شورای پول و اعتبار را به مجلس گزارش دهیم از نظر اصولی صحیح نیست. ضمن اینکه تعیین نرخ ارز از اختیارات بانک مرکزی است و از ابتدای تاسیس بانک مرکزی جزو سیاست‌های ارزی بانک مرکزی بوده و در تمام دنیا نیز بانک‌های مرکزی در این مورد نظر می‌دهند.» بهمنی ادامه داد: «شاید بانک مرکزی تصمیمی به گزارش بسیاری از مسایل نداشته باشد. ابتدا شورای پول و اعتبار ترکیباتش براساس شرایط باشد و سپس اختیارات تفویض شود.»

سوال سیاسی ممنوع

رییس کل بانک مرکزی در پاسخ به این سوال که با چه تورمی دولت را تحویل خواهید داد؟ گفت: روی سوال سیاسی نروید، من سیاسی‌کاری بلد نیستم.

نرخ سود را افزایش نمی‌دهیم

بهمنی در مورد تصمیم شورای پول و اعتبار مبنی بر عدم افزایش نرخ سود بانکی گفت: سعی ما کاهش تورم و نقدینگی است. شورا براساس خرد جمعی تصمیم می‌گیرد. ما اثر مثبت و منفی افزایش نرخ سود را مد نظر قرار می‌دهیم گرچه افزایش نرخ سود بانکی دارای آثار مثبتی است اما آثار منفی‌ای نیز بر تولید دارد بنابراین مخالفان و موافقانی برای آن وجود دارد. بانک مرکزی سعی دارد با کاهش نرخ تورم، تعادل در بخش اقتصادی ایجاد کند نه با افزایش نرخ سود بانکی. رییس کل بانک مرکزی در مورد اختصاص ارز مرجع به کالاهای اساسی و برنامه بانک مرکزی در این خصوص گفت: اولویت اول بانک مرکزی اختصاص ارز به کالاهای اساسی است. هیچ دلیلی برای افزایش قیمت کالاها وجود ندارد اما آثار روانی باعث شده عده‌ای به فکر سودجویی بیفتند. کالاهایی که با نرخ ارز مرجع وارد شده دلیلی ندارد که با نرخ ارز مبادله‌ای به فروش برسد و این مصداق گرانفروشی است.

اعتراف بهمنی به بخشنامه‌های متعدد ارزی

رییس کل بانک مرکزی در مورد برنامه‌های آتی ارزی بانک مرکزی گفت: از ایراداتی که وارد است، بخشنامه‌های متعدد است، وقتی شرایطی به بانک مرکزی تحمیل می‌شود، بانک مرکزی براساس شرایط جدید، تصمیمات جدید می‌گیرد. بانک مرکزی نیازمند ثبات و برنامه‌ریزی است. وی در پاسخ به این سوال که چرا نرخ بیکاری دولت آقای هاشمی توسط بانک مرکزی اعلام نشده است؟ گفت: من وارد مسایل سیاسی نمی‌شوم.

برنامه‌هایی برای حفظ ارزش پول ملی داریم

وزیر اقتصاد درباره چگونگی حفظ ارزش پول ملی گفت: مرکز مبادلات ارزی برای حفظ ارزش پول راه‌اندازی شده ولی برای مقابله با تحریم‌ها، تولیدات داخلی را جایگزین خواهیم کرد تا بتوانیم به سمت سیاست‌هایی برویم که از حملات سفته‌بازی و سوداگری جلوگیری شود.

اعتراف به اشتباه در برداشت شبانه از بانک‌ها

بهمنی: پول‌ها را برمی‌گردانیم

شرق: پس از شایبه‌های بسیار درخصوص برداشت یک‌شبه سه‌هزارمیلیاردتومانی از حساب بانک‌های کشور توسط بانک مرکزی، «محمود بهمنی» تلویحا به اشتباه خود اشاره کرد. اظهارات روزهای اخیر رییس‌کل بانک مرکزی حکایت از آن دارد که بهمنی دچار اشتباه سه‌هزارمیلیاردتومانی شده است. با وجود آنکه مدیران بانک‌ها، کارشناسان، نمایندگان مجلس و حتی دیوان محاسبات کشور، این اقدام بانک مرکزی در اسفند سال ۹۰ را غیرقانونی دانستند، اما اجرای بی‌چون‌وچرای دستورات کمیته ارزی پنج‌نفره وزرا توسط بهمنی باعث شد سه‌هزارمیلیاردتومان از حساب بانک‌ها برداشت شود تا به گفته تحلیلگران، کسری بودجه دولت برای پرداخت یارانه نقدی جبران شود.

اما بانک مرکزی برای این برداشت، تخلف بانک‌ها را بهانه کرد. دولت آن زمان اعلام کرد که برخی بانک‌ها ارز مرجع دریافتی از بانک مرکزی را در بازار آزاد فروخته‌اند. اگرچه هیچ‌کدام از مدیران بانک‌های عامل، این اتهام را نپذیرفتند اما سه‌هزارمیلیاردتومان از حساب بانک‌ها برداشت شد و بهمنی اعلام کرد دوهزارمیلیاردتومان دیگر هم باید برداشت شود. بانک مرکزی مدعی بود مبلغی که باید از حساب بانک‌ها کسر می‌شد بیش از هشت‌هزارو ۷۰۰میلیاردتومان برآورد شده، ولی چون سهم برخی بانک‌ها از این رقم، بیش از سرمایه اصلی آنها بود و می‌توانست مشکلاتی را در زمینه نقدینگی به‌وجود بیاورد و حتی باعث ورشکستگی بعضی بانک‌ها شود، میزان کمتری از آن رقم برداشت شد. در این یک‌سال و چندماه پس از اعتراض مکرر مدیران بانک‌ها و حتی نمایندگان مجلس به این اقدام، دیوان محاسبات، حکم انفصال از خدمت بهمنی را به دلیل نداشتن مجوز قانونی برای این برداشت، صادر کرد. اما بهمنی باز هم از موضع خود کوتاه نیامد و درخصوص این حکم گفت: بحث برداشت از حساب بانک‌ها توسط بانک مرکزی کاملا براساس مصوبه هیات وزیران است و این برداشت انجام شده به صورت علی‌الحساب است؛ بانک مرکزی براساس مصوبه هیات دولت درصورت نیاز، باز هم از حساب بانک‌ها برداشت و به خزانه واریز می‌کند. پس از آن رییس کل بانک مرکزی به این حکم اعتراض کرد و در حال حاضر این پرونده در نوبت رسیدگی در دادگاه تجدید نظر است.

حمایت احمدی‌نژاد به‌عنوان رییس دولت از رییس‌کل بانک مرکزی و اجرای سیاست‌های دستوری رییس‌جمهور توسط بهمنی، همواره مشهود بوده است. حتی دامنه حمایت‌های دولت با اعتراض احمدی‌نژاد به حکم دیوان محاسبات، به جریان برداشت سه‌هزارمیلیاردتومانی هم رسید. «عصر ایران» در تحلیلی در این‌باره نوشت: احمدی‌نژاد آنقدر داغ بود که در جلسه جنجالی استیضاح وزیر کار هم به این موضوع اشاره کرد و گفت: «بر اساس قانون، دیوان محاسبات موظف است، اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم کند. آیا در اینجا اصلا گفته شده که دیوان محاسبات می‌تواند دادگاه داشته و محاکمه و مجازات کند؟ اما دیوان محاسبات به بهمنی یک سال از خدمت انفصال داد. چنین اقداماتی آثار زیانباری دارد اگر هیبت بانک مرکزی شکسته شود چنانچه ساعت‌ها برنامه‌ریزی اقتصادی کنیم فایده‌ای نخواهد داشت.»

اما گویا تهدید دیوان محاسبات به انفصال خدمت بهمنی بالاخره کارساز افتاد چراکه رییس کل بانک مرکزی از بررسی مجدد موضوع برداشت از حساب بانک‌ها در سال ۹۰ خبر داد و به «فارس» گفت: اگر به این نتیجه برسیم که در مبالغ برداشتی از حساب بانک‌ها، اضافه‌برداشت صورت گرفته، قطعا آن وجوه به آنها پس داده خواهد شد. همچنین او در گفت‌وگو با روزنامه «ایران» اعلام کرد: تصور همکاران ما این بود که مابه‌التفاوت‌هایی از قیمت ارز که در آنها انحراف وجود داشت، مربوط به بیت‌المال است که باید به خزانه برمی‌گشت. با توجه به این موضوع پس از رسیدگی مراجع نظارتی به آن و تشخیص اینکه اشتباه برداشت کرده‌ایم و بخشی از این برداشت باید بازگردانده شود، این کار را انجام خواهیم داد.

بهمنی در پاسخ به این پرسش که پیش‌تر اعلام شده بود ۲۰۰میلیاردتومان دیگر نیز باید از حساب این بانک‌ها برداشت شود، یادآور شد: این موضوع مربوط به بررسی‌های قبلی بود؛ حال اگر در بررسی‌های جدید به نکته خاصی برسیم، اعلام و اعمال می‌شود.

این خبر بلافاصله واکنش کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری و خصوصی را در پی داشت. اعضای این کانون از تعمیم اخیر محمود بهمنی تقدیر و آن را اقدامی درست ارزیابی کردند.

اگرچه بانک‌ها گمان می‌کردند که موضوع به خیر و خوشی تمام می‌شود اما گویا غرور بهمنی اجازه نمی‌دهد به راحتی زیر بار این خطا برود. به همین دلیل، تارنمای بانک مرکزی دو روز پس از انتشار بیانیه کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری طی خبری اعلام کرد تعیین تکلیف برداشت از حساب بانک‌های مختلف و عودت این وجوه، فراتر از حدود اختیارات ریاست کل بانک مرکزی بوده و در زمره وظایف دستگاه‌های بازرسی و نظارتی قرار دارد. برداشت از حساب بانک‌ها بابت بخشی از مابه‌التفاوت قیمت ارز خریداری شده از بانک مرکزی و قیمت فروش ارز از سوی بانک‌ها در راستای اجرای مصوبه کمیته ساماندهی بازار ارز (کمیته پنج نفره) بوده که اواسط بهمن سال ۹۱ طی نامه‌ای به بانک‌ها ابلاغ شده است. بر همین اساس ریاست کل بانک مرکزی تاکنون دستوری مبنی بر عودت وجوه برداشت شده به حساب بانک‌ها صادر نکرده است.

سرگشاده

نرخ‌های دو رقمی گره‌های اصلی دولت آتی

هادی حق‌شناس
کارشناس اقتصادی

● مهم‌ترین چالش‌هایی که اقتصاد امروز ایران با آن درگیر است، نرخ بیکاری و تورم است. تورم در ایران از معدود کشورهای بالای ۲۰درصد است. به عبارت دیگر امروز نرخ تورم در بسیاری از کشورهای جهان، تک‌رقمی است، اما میانگین تورم بلندمدت در ایران، بالای ۱۸درصد است که نشانه تورم مزمن در اقتصاد ایران است. گرچه در ۳۴ سال گذشته در سال‌هایی به نرخ تورم تک‌رقمی نیز دست پیدا کردیم، ولی در غالب سال‌ها این عدد، دورقمی بوده است.

کنترل و کاهش تورم، چالش اول دولت

یکی از مشکلات ریشه‌ای اقتصاد ایران، تورم، کنترل آن و تک‌رقمی شدن آن است که به صورت موکد در چشم‌انداز ۲۰ساله کشور و برنامه‌های توسعه‌ای سوم، چهارم و پنجم، هدف‌گذاری شده بود که تاکنون تحقق پیدا نکرده است.

تورم دورقمی در ایران، منجر شده اولا قدرت خرید مردم به شدت کاهش پیدا کند؛ دوما هزینه سرمایه‌گذاری‌ها سیر صعودی پیدا کند و سوما چه کارگران و چه کارمندان و در مجموع حقوق‌بگیران همواره به دنبال افزایش سطح دستمزد باشند. این افزایش سطح دستمزدها با یک وقفه زمانی، منجر به تورم شده و تورم، یک بار دیگر منجر به تقاضا برای افزایش سطح دستمزد می‌شود و این سیر باطل تسلسل، ادامه پیدا می‌کند.

نرخ دورقمی بیکاری، چالش دوم دولت

مشکل دوم دولت آتی، بیکاری است. در سال‌های گذشته شاهد نرخ بیکاری دورقمی بودیم. در برخی کشورهای توسعه‌یافته هم شاهد نرخ بیکاری دورقمی هستیم، اما تفاوت آنجاست که در ایران، ظرفیت خالی بسیار داریم که می‌توان با بهره‌گیری از آنها به عددی تک‌رقمی رسید، اما به دلایل مختلف از آن ظرفیت‌ها استفاده نمی‌شود. این عدم استفاده، بخشی به دلیل تحریم و بخشی به دلیل عدم اولویت‌بندی در سرمایه‌گذاری است. در حالی که همسایه‌هایمان از مخازن مشترک نفت و گاز استفاده کرده و سود می‌برند، اما ایران به دلیل آنکه اولویتش نفت و گاز نیست، در جاهای دیگری سرمایه‌گذاری می‌کند.

ادامه روند کنونی وضعیت تورم و بیکاری منتج به بروز برخی ناملایمات اجتماعی و بزه‌های اجتماعی خواهد شد.

در سال‌های ۸۴ و ۸۵ جمعی از کارشناسان اقتصادی و استادان در نامه‌ای به دولت متذکر شدند که درآمدهای ارزی باید صرف سرمایه‌گذاری شود در حالی که در آن مقطع، مابه‌ازای درآمد ارزی پول چاپ می‌شد یا در بخش‌های غیرزیرساختی سرمایه‌گذاری می‌شد. آن نامه و تذکرات، در موقعیت خود جدی گرفته نشد و در نتیجه آن بی‌توجهی‌ها در پایان سال ۹۱ و ابتدای سال ۹۲ شاهد تورم بالای ۳۰درصدی بودیم. براساس علم اقتصاد، حجم پول یا رشد نقدینگی باید متناسب با نرخ رشد تولید باشد. وقتی در دولت‌های نهم و دهم رشد اقتصادی زیر عدد پنج‌درصد تعیین و اعلام شد، باید پیگیری کرد که چگونه رشد نقدینگی کشور چهار برابر آن بوده است؟

ایران در انتظار فضای مناسب کسب و کار

در اقتصاد ایران، سرمایه‌گذاران اکنون در انتظار نوسانات سکه، ارز، بورس یا مسکن و زمین هستند. در واقع فعالان به دلیل عدم اطمینان و اعتماد، به دنبال منافع کوتاه‌مدت هستند. در چنین اقتصادی کسی در یک بازه چند ساله برای کسب سود، سرمایه‌گذاری نمی‌کند. بخش خصوصی به دلیل راه‌های سینوسی دولت‌ها، ترجیح می‌دهند در کوتاه‌مدت، سرمایه‌های‌شان را به کار بگیرند تا بیشترین سود و کمترین زیان را ببینند. در سوی دیگر، اصلاح و ثبات در سیاست‌گذاری‌ها در بخش‌های پولی، ارزی، تجاری و مالیاتی نیز اهمیت بسیاری دارد. در سال گذشته و پس از نوسانات بسیار در بازار ارز، در کمتر از دو ماه، ده‌ها بخش‌نامه صادر شد. در آن مقطع، برخی از صادرکنندگان که طی ۱۰سال بازارهایی را برای خود پیدا کرده بودند، یک‌باره به ممنوعیت در صادرات مواجه شدند. این موارد، باعث شده تا اقتصاد ایران با وجود ظرفیت‌ها و جایگاه تاریخی خود نتواند رتبه مورد نظر را در میان کشورهای همسایه و دنیا کسب کند. در دولت نهم و دهم، بدیهی‌ترین آموزه‌های بدیهی علم اقتصاد کنار گذاشته شد.

بریده اخبار

ایسنا: پیشنهاد دولت که در چندین سناریو مطرح شده بود، حکایت از لزوم افزایش قیمت آب در فاز دوم هدفمندی تا حدود ۶۰درصد قیمت تمام‌شده آب بود که در صورت اجرا، متوسط قیمت آب شرب از ۲۵۰ تومان به حدود ۶۰۰ تومان می‌رسد.

**ایسنا: یدالله صادقی - رییس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران - در پاسخ به این سوال ایسنا که چرا همچنان با کمبود کره مواج